

Politika ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých Nadácie otvorenej spoločnosti

Nadácia otvorenej spoločnosti, Bratislava
Open Society Foundation
NOS – OSF

Bratislava, apríl 2022

Obsah

1. Základné východiská	3
1.1. Základné princípy a hodnoty ochrany detí Nadácie otvorenej spoločnosti.....	3
1.2. Definície	5
1.3. Čo je zneužívanie a zlé zaobchádzanie s deťmi a zraniteľnými dospelými?.....	6
2. Dôležitosť Politiky ochrany	8
3. Vymedzenie Politiky ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých.....	9
3.1. Zvyšovanie informovanosti o potrebe ochrany detí	9
3.2. Politika ochrany s ohľadom na externých partnerov	9
3.3. Hodnotenie rizík a tvorba programu bezpečnosti.....	10
4. Politika ochrany Nadácie otvorenej spoločnosti	11
4.1. Zamestnanci a iný personál	11
4.2. Školenia a vzdelávanie.....	11
4.3. Protokol správania	11
4.4. Manažment.....	12
5. Kódex správania	13
6. Implementácia	15
6.1. Stratégia implementácie: Postupy oznamovania	15
6.2. Stratégia implementácie: Interné postupy zabezpečenia ochrany.....	16
6.3. Infografika: Postup pri oznamovaní	17
7. Usmernenia v komunikácii a v komunikácii s médiami	18
7.1. Princípy	18
7.2. Informovaný súhlas	19
7.3. Vedenie rozhovoru s dieťaťom	19
7.4. Návšteva fotografov, filmových štábov, novinárov a iných	20
8. Zodpovednosť: Monitorovanie a hodnotenie Politiky ochrany.....	21
Prílohy.....	22
Príloha č. 1: Právny rámec.....	22
Príloha č. 2: Záväzné vyhlásenie súhlasu s Politikou ochrany.....	23
Príloha č. 3: Rozpoznávanie prejavov násillia	24
Príloha č. 4: Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti.....	26
Príloha č. 5: Informovaný súhlas	28
Príloha č. 6: Dôležité kontakty.....	31

1. Základné východiská

Nadácia Otvorenej spoločnosti Bratislava/ Open Society Foundation (ďalej len „OSF“) vznikla v roku 1992 ako nadácia s vlastnými programami a aktivitami.

V 90. rokoch sa zameriavala najmä na rómske témy (rozvoj komunity, prístup k vzdelaniu, štipendia, prístup k zdravotnej starostlivosti a bývaní) a reformu školstva a advokáciu (najmä zákon o slobodnom prístupe k informáciám, multikultúrnu výchovu, vzdelávanie v oblasti minimalizácie rizík a pod.).

OSF si kladie za cieľ podporovať liberálnu demokraciu, osobnú slobodu a dôstojnosť všetkých jednotlivcov na Slovensku. Sme členom konzorcia Active Citizens Fund Slovakia (správca grantov pre granty EHP), ktoré udeľuje granty slovenským mimovládnym organizáciám v snahe vytvárať lepšie podmienky pre dobré vládnutie, chrániť ľudské práva a poskytovať občianske vzdelávanie. Nadácia je špecificky zodpovedná za témy ochrany verejného záujmu a ľudských práv.

V roku 2017 začala nadácia realizovať vlastný program pre základné školy – Otvorené školy. Cieľom programu je podpora demokratického prostredia na školách a výchovy k občianstvu prostredníctvom vzájomného vzdelávania žiakov a práce žiackych školských rád.

Ďalší program od roku 2015 je Aflatoun – program sociálneho a finančného vzdelávania. Väčšina aktivít sa realizuje v marginalizovaných rómskych komunitách; úzko spolupracujeme s 15 inštitúciami, ktoré poskytujú vzdelávanie v ranom detstve, či už vo formálnom alebo neformálnom prostredí.

Násilie páchané na deťoch je celosvetový jav. Objavuje sa vo všetkých krajinách aj spoločenských a prejavuje sa v oblasti fyzickej, sexuálnej, emocionálnej ako aj v oblasti zanedbania starostlivosti o deti a mladých ľudí. Takmer vo všetkých prípadoch je možné takému zneužívaniu predísť. Deti a mladí ľudia sa môžu stať obeťami zneužívania, násillia a zanedbania v rodinách, komunitách, inštitúciách, organizáciách, v súkromí, ale aj na verejných miestach. Môže to byť spôsobené okolnosťami, ale i ľuďmi (napríklad organizátormi, delegátmi, zamestnancami, dobrovoľníkmi a i.). Podobne, zraniteľní dospelí môžu byť vystavení riziku ujmy a nesprávneho zaobchádzania. Táto Politika ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých Nadácie otvorenej spoločnosti (ďalej ako „Politika ochrany“) vznikla práve s ohľadom na to, že Nadácia otvorenej spoločnosti (ďalej najmä ako „nadácia“ alebo „OSF“) chce predísť akémukoľvek potenciálnemu zneužitiu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých počas ich zapojenia sa do rôznych činností organizovaných alebo podporených OSF a tým zabezpečiť ich ochranu.

Je dôležité zdôrazniť, že v tomto kontexte sa „politikou“ rozumie súbor postupov riadenia a noriem správania ako interných pravidiel organizácie smerujúcich k spoločnému cieľu, teda ochrane detí. Tvorbu tejto Politiky ochrany bola výrazne ovplyvnená Politikou ochrany detí a mladých ľudí Nadácie pre deti Slovenska (NDS) a vytvorená spolu s ich expertom Petrom Lenčom. Politika ochrany je tiež založená na Politike ochrany detí navrhutej koalíciou organizácií Eurochild a Keeping Children Safe.¹

Politikou ochrany sa verejne zaväzujeme chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred akoukoľvek formou zlého zaobchádzania. Berieme ako svoju zodpovednosť zabezpečiť, aby naši zamestnanci, aktivity a programy nespôsobili žiadnu ujmu deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, nepodporovali zlé zaobchádzanie s nimi alebo diskrimináciu. Text tohto dokumentu je dostupný online na www.osf.sk v anglickom a slovenskom jazyku, ako aj v priestoroch OSF.

1.1. Základné princípy a hodnoty ochrany detí Nadácie otvorenej spoločnosti

Táto Politika ochrany sa zaoberá ochranou detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých. V tomto ohľade nasleduje *Dohovor OSN o právach dieťaťa*. Nadácia rešpektuje Dohovor ako ucelený dokument, ktorý

¹ <https://www.nds.sk/vsetky-clanky/pohlad-odbornika/politika-ochrany-deti-a-mladych-ludi-nadacie-pre-deti-slovenska/>

tvorí základný rámec pre ochranu, zabezpečenie a možnosť participácie všetkých detí. Všetky deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí, ktorí sa zúčastňujú na aktivitách organizovaných alebo podporených OSF, majú právo, aby:

- ich zdravie, bezpečnosť, blaho a najlepší záujem boli prvoradé,
- bol chránený a podporený ich vývin a tým umožnený rozvoj a naplnenie ich potenciálu,
- boli rešpektovaní a pochopení v rámci svojej kultúrnej, národnostnej a náboženskej identity
- boli vypočutí a ich názor bol plne braný do úvahy,
- sa stali aktívnymi účastníkmi pri rozhodnutiach, ktoré sa ich priamo týkajú (vrátane ochrany detí).

Nespochybniteľná povinnosť

Nadácia otvorenej spoločnosti verí, že mimovládne organizácie, aj všetky ďalšie inštitúcie, ktoré pracujú na uplatnení detských práv, majú absolútnu povinnosť chrániť deti a mladých ľudí pred zneužitím alebo zanedbaním. Rovnaké princípy platia pre zraniteľných dospelých. Táto povinnosť je záväzná a nespochybniteľná. Bez vhodne nastavených štandardov a mechanizmov organizácia nielenže zlyháva pri plnení svojej primárnej povinnosti chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ale zároveň nedbalo vytvára prostredie, kde môže dôjsť k zneužívaniu.

Transparentnosť

OSF verí, že bez vhodných a jasne stanovených postupov sú mimovládne organizácie a ďalšie inštitúcie vystavené riziku falošných obvinení zo zneužívania detí a/alebo z ublíženia zraniteľných dospelých. Navyše, organizácie, v ktorých absentuje otvorená komunikácia, sú vystavené nebezpečenstvu infiltrácie ľuďmi ako napríklad pedofilmi, ktorí chcú zneužiť deti, dúfajúc, že ich nikto neodhalí. Podobne aj práva zraniteľných dospelých môžu byť porušené.

Preto sa OSF snaží o:

- vytvorenie prostredia, kde deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a dospelí otvorene hovoria o problémoch bezpečnosti a ochrany,
- transparentnú komunikáciu v rámci organizácie, ale i mimo nej (medzi partnermi), aby podporila nárast povedomia a princípov implementácie ochrany detí,
- vytvorenie jasných procesov, ktorými bude riešiť prípadné obvinenia otvorene, spoľahlivo a spravodlivo.

Implementácia a zodpovednosť

Táto Politika ochrany bola vytvorená s cieľom zabezpečiť čo najvyšší štandard profesionálneho prístupu a správania sa, aby sa zabránilo zneužitiu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých počas ich zapojenia sa do aktivít, projektov alebo programov, ktoré OSF organizuje, implementuje a podporuje. Politika ochrany preto obsahuje opatrenia, ktoré je potrebné dodržiavať pri nábore nových zamestnancov, prehodnocovaní manažérskych štruktúr, vytváraní priestoru pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, aby mohli otvorene hovoriť o problémoch a pri školeniach pre zamestnancov a rozvoji transparentných protokolov.

Politika ochrany taktiež obsahuje jasné postupy, ktoré majú organizácie spolupracujúce s OSF dodržiavať počas spoločných aktivít, projektov a programov. Tieto procesy a kontrolné zoznamy sú súčasťou Politiky ochrany, rovnako ako procesy ohlasovania a následných krokov riešenia vzniknutých situácií v prípade, že dôjde k porušeniu štandardov zabezpečujúcich ochranu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých.

Štandardy a postupy, ktoré sú ďalej rozpracované v tomto dokumente, vychádzajú z vyššie uvedených princípov.

1.2. Definície

Dieťa

Podľa Dohovoru o právach dieťaťa sa dieťaťom rozumie každá ľudská bytosť do 18 rokov veku, pokiaľ podľa zákona vzťahujúceho sa na dieťa nebola plnoletosť dosiahnutá už skôr. V bežnom chápaní teda hovoríme tak o deťoch ako aj o mladých ľuďoch, hoci sú označení pojmom dieťa.

Ochrana detí

Ochrana detí je široký pojem, ktorý zahŕňa princípy, štandardy, smernice a postupy vytvorené so zámerom chrániť deti a mladých ľudí pred úmyselným alebo neúmyselným zneužívaním. V tomto kontexte ochranu detí chápeme ako povinnosť OSF zabezpečiť, aby zamestnanci, programy alebo aktivity neohrozovali deti a mladých ľudí, čiže nevystavovali ich rizikám možného zneužitia alebo ujmy. V prípade podozrenia ohrozenia bezpečnosti detí a mladých ľudí v rámci aktivít alebo programov, v ktorých sú zapojené, bude OSF hlásiť podozrenie kompetentným autoritám.

Zraniteľní dospelí

Zraniteľní dospelí sú ľudia vo veku 18 rokov alebo starší, ktorí nie sú schopní zabezpečiť si vlastné potreby a chrániť sa pred zneužívaním alebo vážnym vykorisťovaním v dôsledku poškodenia duševných, fyzických a emocionálnych funkcií. Je to niekto, kto:

- je diagnostikovaný ako duševne a/alebo fyzicky chorý,
- má ťažkosti spojené s duševným zdravím, ako je demencia alebo Downov syndróm,
- nie je schopný nahlásiť zneužívanie a sám sa rozhodnúť,
- je starý a slabý v dôsledku telesného postihnutia.

Priamy kontakt

Pod týmto pojmom chápeme situáciu, v ktorej sa osoba nachádza priamo v prítomnosti dieťaťa/detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých počas nejakej aktivity organizovanej OSF, bez ohľadu na to, či ide o pravidelné, dlhodobé alebo krátkodobé stretnutia. Ide o podoby formálneho a neformálneho vzdelávania, voľnočasové aktivity, resp. rôzne konferencie a stretnutia, na ktorých sa zúčastňujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí, alebo o prácu s dobrovoľníkmi a pracovníkmi s deťmi a mládežníckymi dobrovoľníkmi.

Nepriamy kontakt

Pod týmto pojmom chápeme:

- a) prístup k informáciám o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, ktorí sa zapájajú do aktivít OSF, ako napríklad mená, adresy, fotografie a prípadové štúdie,
- b) zabezpečenie financií pre organizácie, ktoré pracujú priamo s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými. Aj keď tento kontakt OSF s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými definujeme ako nepriamy, je zodpovednosťou donora, aby hájil práva a bezpečnosť detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých aj v takomto prípade.

Politika

Politika ochrany je vyhlásenie organizácie, že sa zaväzuje chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred akýmkoľvek formami zlého zaobchádzania a jasne vymedzuje kroky, ktoré je potrebné urobiť na ich ochranu. Politika ochrany pomáha vytvárať bezpečné prostredie pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, a zároveň vyjadruje vážnosť a záväznosť rozhodnutia organizácie ich chrániť.

1.3. Čo je zneužívanie a zlé zaobchádzanie s deťmi a zraniteľnými dospelými?

WHO (World Health Organisation – Svetová zdravotnícka organizácia) definuje zneužívanie alebo týranie detí ako používanie akýchkoľvek foriem fyzického alebo psychického násillia, poškodenia alebo zneužitia, zanedbávania alebo nebalého zaobchádzania, obchodného, sexuálneho a iného vykorisťovania, pričom dochádza k priamemu alebo potenciálnemu ublíženiu na zdraví dieťaťa, ohrozeniu života a narušeniu rozvoja alebo ľudskej dôstojnosti zneužívajúc zodpovednosť, dôveru alebo moc, ktorú zneužívajúci v danom vzťahu má.

V našom chápaní zneužívanie detí sa môže (okrem iných) prejavovať ako:

Fyzické týranie, ktoré má rôzne formy a prejavy ako napríklad: bitie, trasenie, sotenie, popálenie, úmyselné obarenie, dusenie, škrtenie a topenie dieťaťa atď. K fyzickému týraniu dochádza aj vtedy, keď rodič alebo iná zodpovedná osoba zanedbáva symptómy ochorenia alebo úmyselne spôsobuje ochorenie dieťaťa. Niekedy dochádza k špecifickej forme týrania – tzv. Münchhausenov syndróm v zastúpení (by proxy), kedy rodič vymýšľa a úmyselne inscenuje zdravotné problémy dieťaťa, kvôli ktorým je dieťa opakovane pomerne náročne a bolestivo vyšetřované a liečené.

Psychické týranie, ktoré zahŕňa také správanie osôb, ktoré nepriaznivo pôsobí na psychický, citový vývoj a správanie dieťaťa. Môže mať rôzne formy a prejavy, napríklad opakované hovorenie deťom, že nie sú milované, nemajú žiadnu hodnotu, nie sú dostatočne dobré alebo ich hodnota je neadekvátna splneniu očakávaní osoby, ktorá sa o nich stará. Taktiež môže zahŕňať vekovo alebo vývinovo nevhodné očakávania od dieťaťa ako aj vystavovanie dieťaťa nebezpečenstvu alebo vyvolávanie strachu v ňom. Sčasti je psychické týranie súčasťou všetkých foriem zneužívania dieťaťa, ale môže sa objaviť aj samostatne.

Sexuálne zneužívanie detí, ktoré definujeme ako kontakt medzi dieťaťom a staršou alebo vyspelejšou osobou (napríklad mladistvý alebo dospelý, pričom môže ísť o cudzieho človeka, súrodenca alebo zodpovednú osobu – rodiča alebo zákonného zástupcu), pričom je dieťa použité ako objekt sexuálneho uspokojenia dospelaj alebo staršej osoby. Často sa toto správanie vynucuje silou, vymáhaním, úplatkami, vyhrážaním alebo inou formou nátlaku. Sexuálne zneužívanie detí sa môže prejavovať fyzicky ale i psychicky a verbálne.

Sexuálne zneužívanie zahŕňa aj akékoľvek vystavovanie dieťaťa sexuálnym aktivitám, sexuálnemu kontaktu, sexuálnemu správaniu a činnosti bez ohľadu na to, či si je toho dieťa vedomé alebo nie. Sexuálne prejavy môžu obsahovať fyzický kontakt (pričom môže dôjsť k vniknutiu ako napríklad pri znásilnení) alebo fyzický kontakt bez vniknutia. Avšak sexuálne zneužívanie sa môže prejavovať aj bez fyzického kontaktu, napríklad pri nútenom sledovaní alebo tvorbe pornografických videozáznamov alebo sledovaní sexuálnych aktivít, resp. povzbudzovaní detí, aby sa správali nevhodným sexuálnym spôsobom.

Za komerčné sexuálne zneužívanie sa považuje každé využitie dieťaťa pre sexuálne účely za finančnú alebo inú odmenu. Dieťa je v tomto prípade považované za objekt obchodu a sexuálneho

vykorisťovania. Tento jav sa často spája s obchodom a s organizovaným zločinom, resp. nútenou prácou a moderným otroctvom.

Detská pornografia sa definuje ako zobrazenie skutočnej alebo predstieranej súlože, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku s dieťaťom alebo osobou vyzerajúcou ako dieťa alebo zobrazenie obnažených častí tela dieťaťa alebo osoby vyzerajúcej ako dieťa smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby. Tento obsah môže byť zobrazený formou fotografií, negatívov, diapozitívov, časopisov, kníh, kresieb, filmov, videozáznamov a grafických zobrazení v počítačoch. Existuje všeobecné delenie do dvoch kategórií: soft-core (neobsahuje explicitné sexuálne scény, ale zobrazuje nahé deti alebo deti, ktoré sa správajú zvodne) a hard-core, ktoré znázorňujú deti aktívne sa zúčastňujúce sexuálnych aktivít.

Zanedbávanie, pričom ho definujeme ako akútne a vážne ohrozenie dieťaťa v dôsledku nedostatočnej starostlivosti a podnetov dôležitých pre jeho zdravý fyzický a psychický vývin.

Šikanovanie, ktoré definujeme ako úmyselné ublíženie, často opakované v určitom období, pričom sa obeť len veľmi ťažko dokáže ubrániť. Prejavuje sa rôznymi formami, ale najčastejšie prejavy sú: fyzické šikanovanie (bitie, kopanie, odcudzenie vecí obete), verbálne šikanovanie (nevhodné rasistické alebo homofóbne poznámky, vyhrážanie sa, nadávanie) a psychické šikanovanie (izolácia obete, neprijatie do skupiny vrstovníkov).

Zneužívanie detí za účelom obchodovania, ktoré definujeme ako využívanie detí na prácu alebo inú aktivitu s cieľom získania benefitov pre osobu, ktorá je za dieťa zodpovedná, pričom pôsobia poškodzujúco na fyzické a psychické zdravie dieťaťa, jeho vzdelanie alebo morálno-emocionálny rozvoj. Táto forma zneužívania sa prejavuje, okrem iného, nútenou prácou detí.

Dieťa, ktoré je nejakým spôsobom zneužívané, je často obeťou viacerých foriem násillia. Niektoré z ďalších foriem môžu byť diskriminácia, obťažovanie alebo šikanovanie, ktoré tiež negatívne pôsobia na rozvoj dieťaťa a ubližujú mu fyzicky aj psychicky.

Zlé zaobchádzanie so zraniteľnými dospelými má v mnohých prípadoch podobné charakteristiky. Tie zahŕňajú:

- Fyzické týranie – udieranie, facka, strkanie alebo obmedzovanie, čo má za následok popáleniny, rezné rany, monokle a vnútorné poranenia.
- Psychické týranie – ponižovanie, izolovanie, kontrolovanie a obťažovanie sú druhy zneužívania, ktoré ovplyvňujú emocionálne zdravie zraniteľného dospelého.
- Sexuálne zneužívanie – zahŕňa nevhodné odhaľovanie, sexuálne obťažovanie a znásilnenie.
- Finančné zneužívanie – krádež peňazí od zraniteľnej dospeléj osoby alebo nevhodné použitie ich peňazí.
- Sebatýranie – neposkytovanie dostatku jedla a správnych liekov, nepomáhanie pri umývaní a prezliekaní.

2. Dôležitosť Politiky ochrany

Povinnosťou všetkých organizácií a profesionálov, ktorí pracujú alebo sú v kontakte s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými je zabezpečiť, aby všetky aktivity boli pre nich bezpečné a preto je nevyhnutné, aby mali vytvorenú Politiku ochrany.

OSF potrebuje Politiku ochrany, pretože tým zabezpečí:

Ochranu zamestnancov: podľa *Dohovoru o právach dieťaťa* (ale aj slovenských zákonov, ako napr. Trestný zákon, Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a i.) všetky deti majú právo byť chránené pred akoukoľvek formou násillia, zneužívania a vykorisťovania. Podobne musia byť zraniteľní dospelí chránení pred akoukoľvek ujmom a porušením ich práv. Preto má OSF zodpovednosť zabezpečiť, aby všetky aktivity, projekty a programy boli bezpečné pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých. To znamená, že zamestnanci OSF nepredstavujú riziko pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a programy a projekty sú tvorené tak, aby hájili a podporovali bezpečnosť všetkých zúčastnených.

Ochranu detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých: niektoré deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí sú obzvlášť vystavení riziku zneužívania, vykorisťovania a nedbalého zaobchádzania zo strany tých, ktorí sa o nich starajú alebo majú prístup k súkromným informáciám. Mnohé z detí, ktoré žijú v ťažkých podmienkach, už majú skúsenosť, že toto právo na ochranu bolo porušené a zažili narušený vzťah, dôveru alebo dokonca boli zneužití dospelým. Podobne mnohí zraniteľní dospelí, pokiaľ ide o ich životné okolnosti, zažívajú zlé zaobchádzanie a porušovanie svojich práv.

Ochranu dobrého mena organizácie: inštitúcie, ktoré pracujú so zraniteľnými deťmi, mladými ľuďmi a dospelými, sú vystavené riziku obvinenia zo zneužívania. Preto je dôležité, aby mali vytvorenú Politiku ochrany a mechanizmy, aby sa pred takýmito obvineniami chránili. Bez riadnej Politiky ochrany sa organizácia len ťažko ubráni pred krivým obvinením a jej dobré meno môže byť ľahko poškodené. Takéto obvinenia môžu negatívne ovplyvniť nielen ďalšie financovanie, ale aj dobré meno mimovládnych organizácií a ďalších inštitúcií pracujúcich s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými.

3. Vymedzenie Politiky ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých

Politika ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých OSF sa týka:

- a) všetkých zamestnancov, členov správnej rady, dobrovoľníkov a brigádnikov,
- b) všetkých, ktorí spolupracujú s OSF (školytelia, konzultanti a i.),
- c) všetkých dospelých, ktorí sprevádzajú deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých na podujatiach a aktivitách organizovaných OSF,
- d) všetkých, ktorí sa zúčastňujú aktivít a podujatí pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ktoré organizuje OSF (novinári, sponzori, donori, partneri atď.).

Povinnosťou všetkých vyššie uvedených jednotlivcov a subjektov je prečítať si Politiku ochrany a podpísať čestné vyhlásenie, že budú dodržiavať uvedené princípy a procesy.

3.1. Zvyšovanie informovanosti o potrebe ochrany detí

Z dôvodu účinnej implementácie Politiky ochrany je nevyhnutné, aby všetci zamestnanci, dobrovoľníci, konzultanti, školytelia atď. boli oboznámení s obsahom Politiky ochrany, porozumeli jej a dodržiavali všetky kroky, ktoré zabezpečujú, aby nedošlo k ublíženiu deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, s ktorými by prišli do kontaktu počas, ale i mimo práce.

Kópia Politiky ochrany bude zaslaná každému relevantnému dospelému, ktorý sa zapojí do aktivít OSF, ako aj organizáciám a inštitúciám, ktoré organizujú podujatia v mene OSF a osobám, ktoré sprevádzajú deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých na takéto podujatia. Povinnosťou týchto organizácií a inštitúcií bude informovať svojich zamestnancov, rodičov alebo opatrovateľov o obsahu Politiky ochrany ako aj informovať deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých o ich právach na ochranu a o procesoch ohlasovania problémov v prípade, že sa vyskytnú.

3.2. Politika ochrany s ohľadom na externých partnerov

Politika ochrany sa týka všetkých organizácií a externých partnerov, ktorí spolupracujú na aktivitách, v ktorých sú zapojené deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí.

Ak dané organizácie alebo inštitúcie ešte nemajú vypracovanú vlastnú politiku ochrany, ich povinnosťou je dodržiavať zásady a kroky definované v tejto Politike ochrany a mali by prejavíť ochotu vypracovať vlastnú politiku ochrany a postupy, ktoré zohľadňujú ich kontext a právny rámec.

Každá spolupracujúca organizácia je povinná hlásiť OSF prípady porušenia vlastnej politiky ochrany alebo tejto Politiky ochrany v závislosti od ich závažnosti:

- a) Porušenie politiky ochrany menej závažného charakteru bude oznámené OSF v rámci priebežných správ
- b) Závažné alebo hrubé porušenie politiky ochrany alebo vážne ohrozenie dieťaťa alebo zraniteľnej osoby sa musí okamžite nahlásiť koordinátorovi politiky ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých (ďalej ako „koordinátorka politiky ochrany“) - viac v kapitole 4.4 - prostredníctvom štruktúrovanej správy (príloha č. 4). Dodržiavanie týchto zásad je súčasťou zmluvy medzi OSF a spolupracujúcou organizáciou.

V prípade, že dôjde k niekoľkým menším alebo jednému zásadnému porušeniu dohodnutých pravidiel a princípov, resp. k porušeniu bezpečnosti dieťaťa, OSF si vyhradzuje právo ukončiť spoluprácu s danou organizáciou alebo inštitúciou.

3.3. Hodnotenie rizík a tvorba programu bezpečnosti

OSF sa zaväzuje tvoriť programy a projekty, ktoré sú bezpečné pre deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a preto bude vykonávať posúdenie rizík a zavádzať stratégie na dodržanie bezpečnosti pri ich tvorbe. Zároveň prijme opatrenia na zníženie rizika, ktoré budú súčasťou tvorby, realizácie a hodnotenia programov, projektov a aktivít, na ktorých sa deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí priamo zúčastňujú alebo majú na nich nejaký dopad.

4. Politika ochrany Nadácie otvorenej spoločnosti

Táto Politika ochrany bola vytvorená za účelom zabezpečenia najvyššej možnej úrovne profesionálneho správania sa a osobnej praxe pri práci s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, aby nedošlo k ich ohrozeniu počas účasti na aktivitách organizovaných OSF.

4.1. Zamestnanci a iný personál

Každá osoba (zamestnanec, člen správnej rady, dobrovoľník, brigádnik, konzultant, školiteľ a i.), ktorá chce pracovať pre OSF, alebo s OSF spolupracovať, musí:

- a) podpísať záväzné vyhlásenie, že súhlasí s princípmi a podmienkami Politiky ochrany a že sa zaväzuje ich dodržiavať.

Súčasťou osobného pohovoru je okrem štandardných postupov aj:

- oboznámenie záujemcu s jasným vymedzením pozície a vyplývajúcej zodpovednosti s ohľadom na Politiku ochrany;
- rozhovor o bezpečnosti a ochrane detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a uistenie sa, že uchádzač plne rozumie týmto princípmi a zaväzuje sa dodržiavať ich;
- súhlas s dodržiavaním princíпов Politiky ochrany je súčasťou pracovnej alebo mandátnej zmluvy.

- b) podpísať čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo rehabilitovanom treste. Súčasťou pracovnej zmluvy s OSF je aj predloženie výpisu / odpisu z registra trestov.

4.2. Školenia a vzdelávanie

Za účelom úspešnej implementácie Politiky ochrany vykonáva OSF nasledovné opatrenia:

- a) zamestnanec, brigádnik, dobrovoľník alebo iný spolupracovník bude informovaný koordinátorkou politiky ochrany o tejto Politike ochrany a všetkých postupoch a procesoch z nej vyplývajúcich počas prvých 3 týždňov od nástupu do práce. Ak je osoba zapojená priamo do práce s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, bude zároveň zaškolená ohľadom vhodného správania sa počas aktivít, na ktorých sa zúčastňujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí a prípustného, resp. neprípustného zdieľania informácií o nich. Školenie bude obsahovať aj oboznámenie sa s kontaktmi pomoci a podpory pre deti, mladých ľudí, zraniteľných dospelých a ich rodiny.
- b) OSF zabezpečí vhodné školenie pre každého zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika alebo spolupracovníka podľa pozície a zodpovednosti, ktorá z danej pozície vyplýva.

4.3. Protokol správania

Každý zamestnanec, člen správnej rady, dobrovoľník, brigádnik, školiteľ alebo konzultant, ktorý príde do priameho kontaktu s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými počas aktivít OSF, obdrží kódex správania.

4.4. Manažment

OSF poverí jednu osobu funkciou koordinátorky alebo koordinátora politiky ochrany, ktorá bude zodpovedať za:

- informovanie tímu o Politike ochrany a implementáciu v rámci organizácie,
- monitorovanie implementácie Politiky ochrany a pravidelné informovanie členov správnej rady ako aj pracovného tímu o pokroch,
- prípravu materiálov na školenia o Politike ochrany,
- zhromažďovanie a správu informácií o zákonných požiadavkách, príkladoch dobrej praxe a pod.,

- poskytovanie podpory a pomoci pre iných členov pracovného tímu v rámci problematiky ochrany detí,
- prijímanie správ o porušení Politiky ochrany,
- prijatie vhodných opatrení na ochranu dieťaťa/detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred ďalšou ujmom počas a po incidente alebo po zistení podozrenia,
- poskytovanie špecifického druhu podpory a pomoci, ktoré potrebujú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí postihnutí incidentom, a informovanie rodiny dieťaťa (alebo zákonného zástupcu) o incidente a poskytnutej pomoci.

Meno a kontaktné údaje zodpovednej osoby budú zverejnené a viditeľne umiestnené v kancelárii OSF.

Správca nadácie bude zodpovedný za:

- vyšetrovanie podozrení z porušenia Politiky ochrany zo strany interných zamestnancov OSF, predkladanie jeho výsledkov predsedovi správnej rady OSF a realizácia rozhodnutia menovanému členovi správnej rady,
- rozhodnutie, či ukončiť spoluprácu s organizáciou, ktorá porušuje Politiku ochrany na základe postupov a ustanovení uvedených v Politike ochrany,
- nahlasovanie incidentov trestnej povahy polícii.

Menovaný člen správnej rady bude zodpovedný za rozhodnutie o opatrení, ktoré bude prijaté v súvislosti s obvineniami z porušenia Politiky ochrany zo strany interných zamestnancov OSF.

Správna rada bude mať celkovú zodpovednosť za dohľad a zabezpečenie implementácie Politiky ochrany.

Získať informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, vrátane právnych prípadov, budú môcť iba určené osoby, ktorých sa to bezprostredne týka. V tejto súvislosti je okrem Politiky ochrany dôležité dodržiavať politiku ochrany osobných údajov, vrátane GDPR.

Všeobecnú zodpovednosť za implementáciu Politiky ochrany v OSF nesie správna rada.

Súčasťou tejto Politiky ochrany sú rôzne zoznamy kontroly a procesy, uvedené v kapitolách 6 a 7, v ktorých sú popísané konkrétne kroky stratégie implementácie, ako aj procesy monitorovania, reportovania a hodnotenia. Ochrana detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých sa stáva súčasťou rozvoja všetkých programov a projektov OSF.

5. Kódex správania

OSF sa týmto zaväzuje chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých pred zneužívaním a vykorisťovaním. OSF urobí všetko preto, aby sa predišlo akémukoľvek zneužívaniu a bude aktívne reagovať na podnety od detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých, ktorí by sa do takej situácie prípadne dostali. OSF sa zaväzuje, že bude riešiť každé hlásenie obvinenia (opodstatnené alebo falošné) bez ohľadu na to, kto dané hlásenie bude podávať, o kom hlásenie je, alebo odkiaľ osoba pochádza.

Tento kódex správania obsahuje poučenie o štandardoch etického a vhodného správania sa dospelých k deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, ale i medzi deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými navzájom. Prioritou kódexu je najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a je potrebné pri jeho výklade a interpretácii použiť zdravý rozum a byť transparentný v konaní.

Cieľom OSF je, aby sa všetci – deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a dospelí - správali k sebe navzájom spôsobom, ktorým budú počas spoločných aktivít všetci chránení a v bezpečí.

Žiadny zúčastnený by nemal:

- zapájať sa do akýchkoľvek foriem sexuálnej aktivity s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými;
- správať sa provokatívne alebo nevhodným správaním dať podnet na obvinenie zo zneužívania;
- dovoliť, aby dospelý spal s dieťaťom, mladou osobou alebo zraniteľným dospelým v jednej izbe alebo v posteli sám (okrem prípadu, že rodič/zákonný zástupca dal na to písomné povolenie);
- deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých obliekať, kúpať a inak sa starať o ich osobnú hygienu, ak to dokážu vykonávať samostatne;
- diskriminovať, znevažovať, zahanbovať, ponižovať deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a spôsobovať akúkoľvek formu psychického týrania (napr. vyjadrovať sa spôsobom, ktorý deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých uráža a ubližuje im, alebo ukazovať obrázky alebo hovoriť príbehy, ktoré im môžu citovo alebo mentálne ublížiť);
- dieťa, mladého človeka alebo zraniteľného dospelého udrieť alebo mu akýmkoľvek iným spôsobom fyzicky ublížiť;
- správať sa spôsobom, ktorý môže priamo ublížiť dieťaťu, mladej osobe alebo zraniteľnému dospelému, alebo ich vystaviť riziku zneužitia;
- podporovať a obhajovať správanie iných dospelých (zamestnancov, brigádnikov, dobrovoľníkov a iných), ktorí by porušovali zásady tohto kódexu;
- zostávať s dieťaťom, mladou osobou alebo zraniteľným dospelým sám, aby nevznikol dôvod na falošné obvinenia;
- dovoliť deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým, aby sa zapájali do hier so sexuálnym podtónom;
- prejavovať pozornosť deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým spôsobom, ktorý je kultúrne nevhodný alebo inak necitlivý (bozky, objatia, pohladenie, obtieranie, dotyky a iné);
- nevyhľadávať fyzický kontakt s dieťaťom (napríklad držanie sa za ruky), ak podnet neprichádza od dieťaťa resp. dieťa s tým nevyjadriло súhlas;
- navrhovať nevhodný vzťah a podporovať u dieťaťa, mladej osoby a zraniteľného dospelého sympatie a prejavy záujmu o vzťah;
- fotiť, filmovať a žiadať súkromné informácie mimo tých, ktoré sú odsúhlasené a potrebné pre vopred naplánované a odsúhlasené aktivity;
- nevhodne použiť súkromné informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých (napríklad na sociálnych sieťach) mimo odsúhlasených a povolených aktivít.

Každý zúčastnený by mal:

- vedieť, čo je zneužívanie a vykorisťovanie detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých (pozri príloha č. 3) a poznať zákonné ustanovenia s tým spojené;
- poznať príznaky zneužívania a hlásiť akékoľvek podozrenie koordinátorky politiky ochrany;
- poznať, kto je zodpovedná osoba (koordinátor politiky ochrany);
- poznať procesy hlásenia podozrenia a postupovať podľa daných krokov;
- rešpektovať základné práva ostatných a postupovať spravodlivo, pravdivo, ohľaduplne a správať sa k iným ľuďom s úctou a rešpektom;
- správať sa ku všetkým deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým rovnako a zapájať ich do aktivít bez rozdielov a diskriminácie;
- aktívne pracovať na tom, aby ku každému človeku pristupoval s rešpektom;
- snažiť sa, aby bol dodržaný vysoký štandard rešpektujúceho prístupu správania sa u seba aj u iných;
- chrániť zdravie, bezpečnosť a blaho seba i iných;
- brať na vedomie riziko vekovo zmiešaných skupín detí bez dozoru, kedy môže dôjsť k ohrozeniu mladších detí staršími;
- brať na vedomie možné šikanovanie sa detí a mladých ľudí navzájom;
- brať na vedomie, ako deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí vnímajú ich slová, správanie a vzťahy;
- zabezpečiť spôsob dohliadnutia, aby mladšie, resp. ohrozené deti boli chránené pred zneužitím staršími deťmi alebo dospelými;
- zabezpečiť prostredie, v ktorom sa deti môžu rozvíjať po osobnostnej, fyzickej, psychickej, sociálnej, morálnej a intelektuálnej stránke;
- podporiť deti, aby sa nebáli vyjadriť svoj názor a ich názor rešpektovať;
- zamedziť a/alebo zabrániť prístupu detí k nevhodnému elektronickému obsahu;
- rešpektovať právo na súkromie informácií za každých okolností;
- získať písomný súhlas od dieťaťa, mladého človeka a zraniteľného dospelého a rodiča/opatrovateľa pri fotografovaní, filmovaní alebo pri žiadaní o osobné informácie (pozri kapitolu 7).

V prípade, že sa objaví akékoľvek podozrenie z porušenia Politiky ochrany, je potrebné okamžite informovať koordinátorku politiky ochrany. V častiach 6.1 a 6.2 sú popísané kroky, podľa ktorých treba postupovať v prípade porušenia kódexu správania a Politiky ochrany.

6. Implementácia

6.1. Stratégia implementácie: Postupy oznamovania

Všetci zamestnanci, dobrovoľníci, brigádnicí a ďalší spolupracovníci by mali byť schopní u dieťaťa rozpoznať znaky a prejavy, ktoré naznačujú, že potrebuje pomoc (príloha č. 3).

Rozhodnúť sa, či je potrebné toto pozorovanie nahlásiť, môže byť niekedy veľmi ťažké. Z toho dôvodu uvádzame postupy oznamovania, ktoré pomôžu vhodne reagovať pri zabezpečení ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a iných svedkov.

Všetky porušenia Politiky ochrany (bez ohľadu na to, či ide o podozrenie z porušenia, údajné porušenie alebo porušenie s výpoveďou svedka) treba okamžite nahlásiť koordinátorke politiky ochrany, použijúc formulár Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti (príloha č. 4), pričom je potrebné na prvé miesto vždy klásť najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a ich bezpečnosť.

Všetky záznamy a správy musia byť uložené na zabezpečenom mieste. Prístup k nim má iba koordinátorka politiky ochrany v OSF alebo správca nadácie. O všetkých hláseniach by mal byť informovaný aj poverený člen správnej rady.

V prípade, že niekto upozorní na porušenie zásad bezpečnosti, treba okamžite reagovať - vhodnou pomôckou je skratka metodiky ACT (z angličtiny: Act/Child-Centered/ Time Counts).

Act – konať: ak je podozrenie, že došlo k porušeniu Politiky ochrany alebo kódexu správania, treba okamžite hlásiť podozrenie.

Child-Centered – najlepší záujem dieťaťa (podobne aj najlepší záujem mladej osoby/zraniteľného dospelého): pri rozhodovaní je najdôležitejšie brať ohľad na najlepší záujem detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých.

Time Counts – čas zohráva dôležitú úlohu: je dôležité zvážiť najvhodnejšie a najefektívnejšie riešenie v čo najkratšom čase, ktoré zabezpečí ochranu dieťaťa.

Ďalším krokom pri rozhodovaní je určiť, či ide o internú alebo externú záležitosť.

Ak ide o internú záležitosť – obvinenie sa týka zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika, iného spolupracovníka, je na zváženie, či OSF bude informovať aj miestne alebo národné orgány. V prípade, že nebude, je potrebné postupovať podľa procesov stanovených v Politike ochrany. V prípade, že bude, je potrebné informovať miestne alebo národné orgány a potom postupovať podľa dohodnutých procesov.

Ak ide o externú záležitosť – obvinenie sa týka niekoho mimo OSF, je potrebné zvážiť, do akej miery toto porušenie zasahuje do chodu a narušá princípy fungovania OSF a podľa toho postupovať ďalej.

OSF sa zaväzuje, že bude s informáciami o podozrení alebo obvinení zaobchádzať dôverne a dodržiavať všetky postupy, berúc ohľad na najlepší záujem dieťaťa, mladej osoby a zraniteľného dospelého bez ohľadu na to, kto hlásenie bude podávať, o kom hlásenie je alebo odkiaľ osoba pochádza.

OSF sa zaväzuje, že urobí všetko pre to, aby zabránila ďalšiemu ublíženiu dieťaťu/deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým počas alebo po udalosti, ktorých sa hlásenie týka. OSF zároveň po zvážení dopadu udalosti na dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého pomôže vyhľadať odbornú

pomoc, napríklad aj v prípade potreby medicínskeho posúdenia zdravotného stavu. Dôležité kontakty na políciu, záchranú službu, sociálnu kuratelu, sociálnych pracovníkov, linky dôvery a iné organizácie alebo osoby, ktoré môžu poskytnúť pomoc, budú zverejnené a k dispozícii (príloha č. 6).

OSF sa zároveň zaväzuje, že bude okamžite kontaktovať rodinných príslušníkov alebo zákonných zástupcov a informovať o udalosti a o poskytnutej pomoci. Následne bude vyhotovené Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti (príloha č. 4). Počas celého procesu sa OSF zaväzuje, že bude na prvé miesto klásť najlepší záujem dieťaťa.

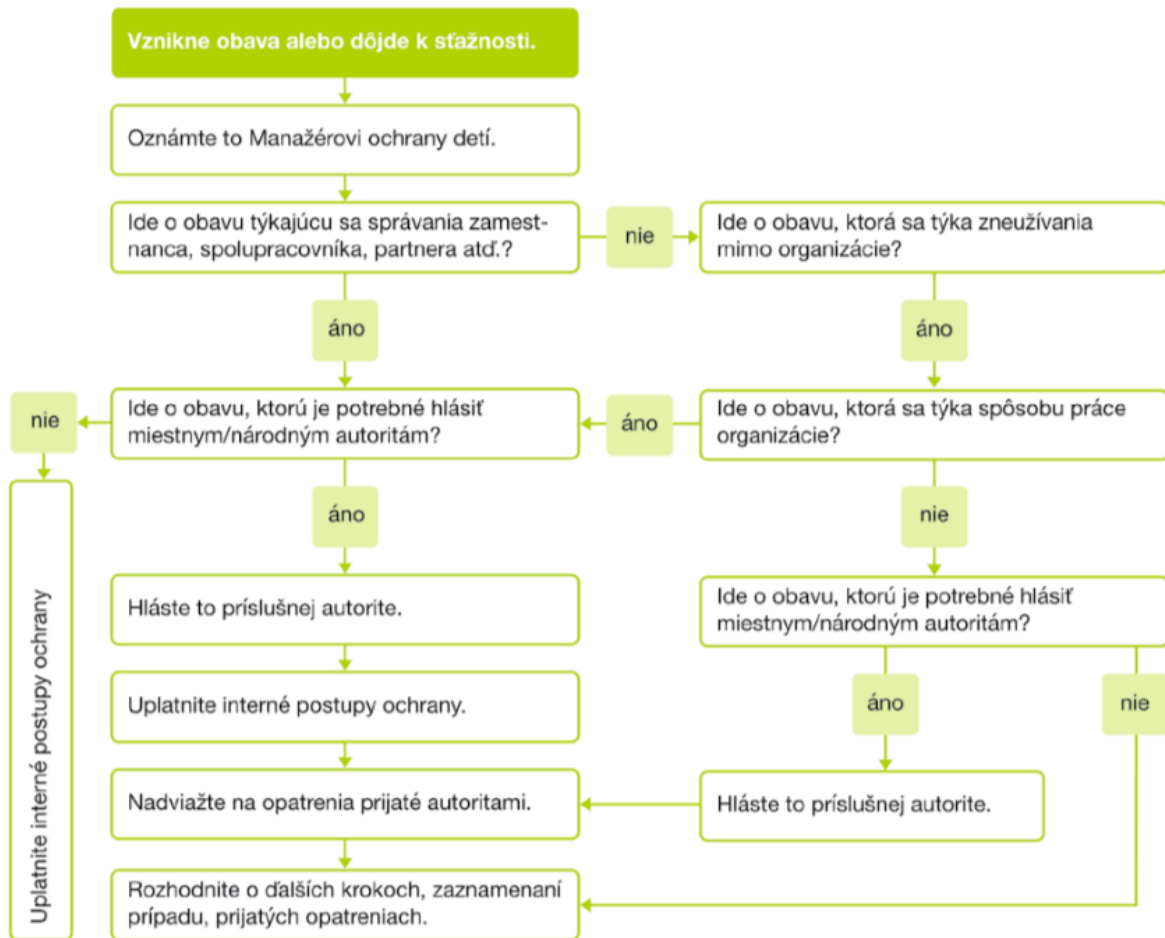
V prípade, že sa deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí priamo zúčastňujú aktivity alebo stretnutia, budú na začiatku oboznámení s hlavnými bodmi Politiky ochrany, kódexom správania, budú informovaní o tom, kto je koordinátorka politiky ochrany a o postupoch pri ohlasovaní podozrenia alebo obvinenia. Všetky informácie budú deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým sprostredkované priateľským a zrozumiteľným spôsobom.

6.2. Stratégia implementácie: Interné postupy zabezpečenia ochrany

OSF okamžite zbaví funkcie každého zamestnanca, dobrovoľníka, brigádnika, člena správnej rady, konzultanta, školiteľa a iného spolupracovníka, ktorý je obvinený z porušenia Politiky ochrany, až kým nebudú známe výsledky vyšetrovania. OSF si vyhradzuje právo prijať akékoľvek disciplinárne opatrenia v prípade dokázania viny a konať podľa daných opatrení, vrátane podania hlásenia na políciu v zmysle platnej legislatívy.

Vyšetrovanie má byť uzavreté správcom nadácie a odovzdané menovanému členovi správnej rady, ktorý rozhodne a navrhne vhodné riešenie. Rozhodnutie o akýkoľvek záveroch vyšetrovania bude odovzdané obvinenej osobe v písomnej forme. Trestné činy budú ďalej postúpené polícii v zmysle platnej legislatívy.

6.3. Infografika: Postup pri oznamovaní

7. Usmernenia v komunikácii a v komunikácii s médiami

Táto časť Politiky ochrany obsahuje usmernenia pre zamestnancov OSF v komunikácii s verejnosťou alebo médiami o práci nadácie alebo práci partnerov nadácie. Obsahuje základné princípy ochrany bezpečnosti detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých v každej situácii, ako aj iné špecifické usmernenia, ktoré musia dodržiavať zamestnanci nadácie, ale aj fotografi, filmári, novinári atď., ktorí sa zúčastnia akcií organizovaných OSF, ktorých súčasťou sú deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí. Usmernenia zahrnuté v tejto Politike ochrany sú použiteľné a relevantné vo všetkých formách komunikácie, sociálne siete nevyvímajúc.

Kvôli bezpečnosti detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých je za každých okolností nevyhnutné získať informovaný súhlas podpísaný rodičom alebo zákonným zástupcom, v ktorom súhlasia s použitím fotografií a výpovedí detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých v médiách alebo publikáciách (príloha č. 5).

7.1. Princípy

OSF sa zaväzuje, že bez ohľadu na formu komunikácie bude rešpektovať práva a dôstojnosť každého dieťaťa, mladej osoby a zraniteľného dospelého za každých okolností, berúc do úvahy jeho najlepší záujem. OSF nebude používať ponižujúce alebo diskriminujúce vyjadrenia.

V tejto časti sa nachádzajú usmernenia ohľadom použitia fotografií, filmov alebo príbehov detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých za účelom komunikácie s verejnosťou a médiami, pričom dôvodom usmernení je chrániť deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých a súkromné informácie o nich. V niektorých prípadoch sa obeťmi zneužívania stali práve deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí, o ktorých sa písalo v médiách alebo propagačných materiáloch.

OSF sa zaväzuje dodržiavať nasledovné princípy v komunikácii:

Princíp dôstojnosti: dôstojnosť detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých musí byť zachovaná za každých okolností. Vyjadrenia ich nesmú degradovať, diskriminovať alebo zahanbovať. Deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí majú byť vhodne oblečení počas fotografovania a nemajú sa objavovať na fotografiách v pózach, ktoré by mohli byť vnímané ako sexuálne provokatívne.

Princíp správnosti: informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých nemôžu byť zmanipulované a skreslené, napríklad z dôvodu vyvolania senzácie. Príbehy a fotografie by mali vyvážené hovoriť o ich živote a o okolnostiach, ktorým čelia ako aj o zmenách a pokroku detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých. V komunikácii sa treba vyhýbať zovšeobecňovaniu, ktoré neodzrkadľuje danú situáciu. Nemali by byť používané fotografie, ktoré neznázorňujú priamo daný príbeh alebo udalosť a sú vytrhnuté z kontextu.

Princíp zachovania súkromia: OSF sa zaväzuje, že nebude používať žiadne informácie o deťoch, mladých ľuďoch a zraniteľných dospelých, ktorých zverejnenie by mohlo viesť k vystaveniu ich riziku alebo odhaleniu súkromia a identity.

OSF sa zároveň zaväzuje, že:

- a) bude vždy používať iba prvé meno účastníkov, dohliadať, aby nebola zverejnená ich adresa bydliska, názov a adresa školy, ktorú navštevuje alebo iné informácie ohľadom bydliska, ak

nebolo dohodnuté inak so zákonným zástupcom a dieťaťom. V prípade, že je nevyhnutné chrániť bezpečnosť dieťaťa, bude použité zmenené meno.

- b) bude bezpečne uchovávať všetky získané informácie a fotografie účastníkov (vrátane tých uchovaných v počítači). Prístup k informáciám budú mať iba tie osoby, ktoré sú priamo zapojené do daného programu, projektu alebo aktivity.
- c) bude prezentovať vo svojich publikáciách a videách široké spektrum detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých: chlapcov/mužov, dievčatá/ženy, v rôznom vekovom rozpätí, rôznych národností, etnických skupín a schopností.

Hlásenie sťažnosti: Sťažnosti akéhokoľvek charakteru ohľadom nevhodného obsahu znázorneného na fotografiách treba hlásiť podľa postupov stanovených v časti 6.

7.2. Informovaný súhlas

Je nevyhnutné vyžiadať si podpísaný informovaný súhlas, prv ako deti, mladých ľudí a zraniteľných dospelých fotíme alebo nahrávame videá o ich živote a neskôr plánujeme použiť v publikáciách alebo iných prezentačných materiáloch. Znamená to, že deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí sú informovaní o tom, ako a kde budú fotografie alebo informácie spracované a publikované. Taktiež sú informovaní o tom, že s tým nemusia súhlasiť a že informácie o ich bydlisku alebo iné súkromné údaje budú zmenené alebo zamlčané. Na zverejnenie prvého mena je taktiež potrebný priamo ich súhlas alebo jeho zákonného zástupcu.

Tento súhlas je platný iba s podpísaným a vyplneným informovaným súhlasom (príloha č. 5), ktorý podpíše dieťa, mladá osoba alebo zraniteľný dospelý a rodič/zákonný zástupca. V prípade, že to nie je možné, súhlas podpíše predstaviteľ organizácie, ktorá dieťa zastupuje. Je dobre, keď o súhlas požiada organizácia/inštitúcia, ktorá s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými priamo pracuje, lebo v tom prípade sa dieťa, mladá osoba, zraniteľný dospelý alebo rodič/zákonný zástupca cítia slobodnejší v prípade odmietnutia.

Informovaný súhlas a iné formuláre bude OSF archivovať na bezpečnom mieste. Napriek získaniu písomného súhlasu, je potrebné znova, priamo počas aktivity, overiť súhlas detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých s účasťou na fotografovaní/natáčaní atď..

Formulár pre udelenie informovaného súhlasu, ktorý je uvedený v prílohe, je možné nahradiť formulárom GDPR, pokiaľ obsahuje totožné oblasti.

7.3. Vedenie rozhovoru s dieťaťom

Vedenie rozhovoru s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými si vyžaduje ovládanie určitých zručností a dodržiavanie základných princípov, aby pri rozhovore boli rešpektované ich práva a zachovaná ich dôstojnosť.

Informovaný súhlas: okrem základných informácií a súhlasu by mal obsahovať aj prehľad tém, o ktorých sa bude hovoriť a uistenie, že účastník môže kedykoľvek odmietnuť pokračovať v rozhovore. Osoba, ktorá rozhovor robí, by sa mala hneď na začiatku rozhovoru uistiť, či účastník rozumie podmienkam rozhovoru a svojim právam.

Zabezpečenie podpory: počas rozhovoru by mala byť prítomná osoba, ktorú dieťa, mladá osoba a zraniteľný dospelý dobre pozná. Ak je to možné, účastník by si sám mal určiť osobu, ktorá sa rozhovoru zúčastní.

Rešpektovanie práva povedať NIE: je potrebné uistiť dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého, že nemusí odpovedať na otázky, ak sa cíti neprijemne a kedykoľvek môže svoj súhlas odvolať.

Pohlavie: je dôležité uvedomiť si, že dievčatá a chlapci majú iné potreby a zväžiť, či rozhovor bude robiť muž alebo žena. Zároveň je dôležité zväžiť témy rozhovoru z pohľadu pohlavia.

Rešpektovanie práva na informácie: ak je potrebné rozhovor zapisovať alebo nahrávať, treba o tom informovať dieťa, mladú osobu a zraniteľného dospelého vopred a požiadať ho o súhlas.

7.4. Návšteva fotografov, filmových štábov, novinárov a iných

Pri návšteve fotografov, filmových štábov, novinárov alebo iných počas programov, projektov a aktivít OSF je potrebné prihliadať na nasledovné:

- a) Novinári, fotografi/filmový štáb musia byť oboznámení s Politikou ochrany skôr, ako sa stretnú s deťmi, mladými ľuďmi a zraniteľnými dospelými, ktorých budú fotografovať, nahrávať alebo sa s nimi rozprávať. Zároveň podpisujú záväzné vyhlásenie dodržiavať podmienky a princípy stanovené v tejto Politike ochrany.
- b) Je potrebné zabezpečiť, aby deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí nezostali s novinármi, fotografmi a i. sami bez dozoru. Zodpovedný zamestnanec OSF má byť prítomný počas celej doby.
- c) Deti, mladí ľudia, zraniteľní dospelí a rodičia/zákonní zástupcovia budú informovaní o spôsobe zverejnenia fotografií, filmu alebo vyjadrení a OSF získa ich súhlas s použitím získaného materiálu.
- d) Je dôležité, aby kópie fotografií, filmov alebo vyjadrení boli zaslané organizáciám a inštitúciám, s ktorými OSF spolupracuje, a preposlané deťom, mladým ľuďom a zraniteľným dospelým.
- e) Z dôvodu ochrany bezpečnosti účastníkov musí novinár alebo fotograf oboznámiť OSF, ako bude získaný materiál použitý. OSF si vyhradzuje právo nepovolíť zverejnenie materiálov v prípade, že ide o porušenie niektorých princípov a podmienok Politiky ochrany.
- f) Ak budú materiály využívané aj inými organizáciami, je potrebné pod fotografiou uviesť: Nadácia otvorenej spoločnosti/meno fotografa © a nadpis fotografie.

8. Zodpovednosť: Monitorovanie a hodnotenie Politiky ochrany

Cieľom monitorovania a hodnotenia Politiky ochrany je poučiť sa zo skúseností a poskytnúť informácie osobám, ktoré budúprehodnocovať Politiku ochrany a riešiť prípadné zmeny.

OSF bude pravidelne monitorovať implementáciu Politiky ochrany a jej procesov. Zároveň bude zaznamenávať progres, dodržiavanie a prípadné poučenia z praxe, o ktorých bude koordinátorka politiky ochrany informovať správnu radu raz ročne. Monitorovanie a hodnotenie bude zabezpečené pravidelnou kontrolou, či sú všetky princípy dodržiavané a bezpečnosť detí zaručená. Kontrola bude vykonaná formou prieskumu medzi zamestnancami OSF, dobrovoľníkmi, brigádnikmi a ďalšími spolupracovníkmi, v ktorom sa budú môcť vyjadriť, či sú všetky štandardy stanovené v Politike ochrany dodržiavané efektívne a či je na ich zlepšenie potrebné niečo zmeniť.

Okrem všeobecného monitorovania a hodnotenia je potrebné urobiť i reaktívne hodnotenie, pre prípad, že dôjde k porušeniu Politiky ochrany a na základe tohto hodnotenia OSF zväží prípadné zmeny samotnej Politiky ochrany alebo v spôsobe oznamovania a hlásenia jej porušenia.

Zároveň prebehne každé tri roky vnútorné hodnotenie Politiky ochrany a jej dodržiavania. Výsledky odsúhlasí správna rada.

Fedro Blaščák, správca Nadácie otvorenej spoločnosti

V Bratislave, 12. septembra 2022

Prílohy

Príloha č. 1: Právny rámec

OSF počas tvorby Politiky ochrany zmapovala vnútroštátny právny rámec. Slovenská republika schválila viaceré právnych predpisov súvisiacich s ochranou detí a osobitne zraniteľných osôb:

- Dohovor o právach dieťaťa
- Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch
- Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii
- Charta základných práv Európskej únie
- Európska sociálna charta
- Európsky dohovor o výkone práv detí
- Dohovor o medzinárodnej ochrane dospelých
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím
- Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy o princípoch právnej ochrany dospelých osôb s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony
- Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov
- Občiansky zákonník - zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele č. 305/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Trestný zákon - zákon č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákon o obetiach trestných činov č. 274/2017 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákonník práce - zákon č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákon o dobrovoľníckej službe - zákon č. 406/2011 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákon o ochrane osobných údajov č. 18/2018 Z.z., v znení neskorších predpisov
- Smernica (EÚ) 2016/680 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov

Poznámka: Vnútroštátny právny rámec bol zmapovaný v apríli 2022.

Príloha č. 2: Závazné vyhlásenie súhlasu s Politikou ochrany

Ja, dolu podpísaný/á _____
záväzne vyhlasujem, že som si prečítal/a a plne porozumel/a štandardom a usmerneniam uvedeným
v Politike ochrany detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých Nadácie otvorenej spoločnosti.

Súhlasím so všetkými uvedenými princípmi a uvedomujem si dôležitosť implementácie
a presadzovania Politiky ochrany, jej štandardov, procesov a postupov a zaväzujem sa ich dodržiavať
počas celej doby mojej spolupráce s Nadáciou otvorenej spoločnosti.

Zároveň beriem na vedomie, že svojím súhlasom dávam Nadácii otvorenej spoločnosti právo:

- skontrolovať možné záznamy v registri trestov priamo súvisiace s prácou s deťmi, mladými
ľuďmi a zraniteľnými dospelými;
- vyžiadať si podpísané čestné vyhlásenie o akomkoľvek odsúdení v trestnom konaní alebo
rehabilitovanom treste;
- vyžiadať si vyhlásenie o možnom vyšetrowaní alebo obvineniach voči mne v súvislosti
s bezpečnosťou detí, mladých ľudí a zraniteľných dospelých;
- vyžiadať si dva osobné posudky.

_____ (meno)
_____ (zamestnanie/pozícia)
_____ (podpis)
_____ (dátum a miesto)

Osobný posudok

Prosíme, uveďte meno, adresu a kontaktné údaje dvoch osôb, ktoré vás poznajú viac ako dva roky a nie
sú rodinnými príslušníkmi, aby poskytli posudok vašej osoby.

Meno:
Adresa:
Mobil:
E-mail:

Meno:
Adresa:
Mobil:
E-mail:

Čestné vyhlásenie o bezúhonnosti

Boli ste už niekedy právoplatne odsúdený/á za úmyselný trestný čin? ÁNO NIE

Ak áno, prosíme, uveďte okolnosti a podrobnosti všetkých odsúdení, vrátane zahladených. Zároveň,
prosíme, uveďte prípadné vyšetrowanie alebo obvinenia, ktoré boli vznesené voči vašej osobe.

Nadácia otvorenej spoločnosti sa zaväzuje chrániť vami poskytnuté dôverné informácie, ktoré budú
bezpečne uložené menovanou koordinátorkou politiky ochrany, ktorá zároveň zväži, do akej miery
predstavujú ohrozenie princíпов Politiky ochrany.

Príloha č. 3: Rozpoznávanie prejavov násilia

Rozpoznávanie prejavov násilia páchaného na deťoch je veľmi zložitá vec a neexistuje jednoduchý návod na rýchle a ľahké odhalenie. Existujú určité náznaky, ktoré môžu vzbudiť podozrenie, treba ich však hodnotiť veľmi opatrne. Netreba automaticky vyhlásiť, že v tom prípade ide o zneužívanie. Rovnako dôležité je uvedomiť si, že ak nejaké náznaky spozorujeme, treba o nich oboznámiť koordinátorku politiky ochrany čo najskôr, aby sa v prípade dokázaného zneužitia prijali opatrenia v súlade s Politikou ochrany.

Možné prejavy a následky fyzického násilia:

- modriny, popáleniny, vyklbenie, pohryznutie, rezné rany
- nepravdepodobné vysvetlenia zranení
- odmietanie hovoriť o zraneniach
- odtiahnutie sa pri fyzickom kontakte
- odmietanie odhaliť ruky, nohy v horúcom počasí
- odmietanie zapojiť sa do aktivít (ako napr. šport), ktoré si vyžadujú vyzlečenie vrchného oblečenia
- strach z návratu domov alebo z kontaktu s rodičmi
- prejavy nedôvery a obozretnosti voči dospelým
- sebapoškodzujúce správanie
- agresivita voči iným
- pasivita a časté sťažovanie sa
- opakované úteky

Možné prejavy psychického násilia:

- nepriaznivý alebo oneskorený psychický, kognitívny a emocionálny vývin
- bojzlivosť
- omeškaný vývin reči alebo náhla zmena či porucha reči
- strach z nových situácií
- nízka sebaúcta
- nevhodné citové prejavy/reakcie na situácie
- extrémna pasivita a/alebo agresivita
- užívanie drog a alkoholu
- opakované úteky
- patologické kradnutie

Možné prejavy zanedbávania:

- častý hlad
- vyberanie jedla zo smetných košov, krádež a skrývanie jedla
- nedostatočná osobná hygiena
- častá únava
- nevhodné oblečenie (napr. letné oblečenie v zime)
- časté meškание do školy, na aktivity alebo absencia
- neriešené zdravotné problémy
- nízka sebaúcta
- nedostatočné spoločenské návyky
- patologické kradnutie
- užívanie drog a alkoholu

Možné prejavy sexuálneho zneužívania:

- veku neprimerané sexuálne správanie alebo vyjadrovanie sa
- nočné močenie a špinenie
- bolesti análneho otvoru alebo pohlavných orgánov
- problémy s nespavosťou
- strach zostať osamote s dospelým
- sexuálna promiskuita
- extrémne riskovanie u adolescentov

Možné obavy v správaní u dospelých:

- osoba, v ktorej prítomnosti sa správanie dieťaťa viditeľne mení – stáva sa utiahnutým, ustráchaným, v strese alebo podráždeným
- osoba, ktorá žiada dieťa, aby klamalo alebo tajilo niečo
- osoba, ktorá poruší ktorýkoľvek z princípov Politiky ochrany alebo Kódexu správania
- osoba, ktorá navrhne súkromnú komunikáciu s dieťaťom e-mailom, telefonicky alebo osobne

Príloha č. 4: Hlásenie porušenia ochrany bezpečnosti

Ak máte podozrenie, že sú nejaké deti, mladí ľudia a zraniteľní dospelí ohrození z pohľadu bezpečnosti, prosím vyplňte toto hlásenie, berúc na vedomie, že je potrebné nahlásiť ho (ústne alebo písomne) koordinátorky politiky ochrany ešte v ten istý pracovný deň. Vzhľadom na urgentnosť situácie môžete toto hlásenie vyplniť pred alebo po tom, ako kontaktujete koordinátorku politiky ochrany.

Toto hlásenie použite aj v prípade, že chcete oznámiť nehodu alebo udalosť porušenia bezpečnosti. Nehodu chápeme ako neplánovanú situáciu, ktorá spôsobila zranenie alebo mohla spôsobiť zranenie alebo poškodenie majetku, respektíve znečistenie okolia. Udalosť porušenia bezpečnosti chápeme ako nepríjemnú alebo nezvyčajnú udalosť.

Z dôvodu ochrany dôvernosti, prosíme, vyplňte a podpíšte toto hlásenie bez toho, aby ste oboznamovali niekoho iného okrem koordinátorky politiky ochrany, ktorá toto hlásenie uschová na bezpečnom mieste.

1. Informácie o vás

Meno: _____

Zamestnanie/pozícia: _____

Organizácia, pre ktorú pracujete: _____

Vzťah k dieťaťu, mladej osobe a/alebo zraniteľnému dospelému: _____

Kontakt: _____

Tel. č.: _____ e-mail: _____

2. Informácie o dieťati, mladej osobe a/alebo zraniteľnom dospelom:

Meno: _____

Pohlavie: _____

Vek: _____

Adresa: _____

Rodič/zákonný zástupca: _____

Bola poskytnutá zdravotná pomoc? _____

Kto poskytol zdravotnú pomoc? _____

Hospitalizácia? ÁNO _____ NIE _____

Ak áno, ktorá nemocnica: _____

3. Informácie o podozrení alebo udalosti

Ide v tomto prípade o:

- podozrenie, ktoré máte ohľadom ohrozenia dieťaťa
- udalosť, ktorej ste boli svedkom
- udalosť, o ktorej vás informovala tretia osoba

Ak vás informoval niekto iný, prosíme napíšte v akom vzťahu je táto osoba k dieťaťu, ktoré bolo ohrozené: _____

Čo sa stalo? Popíšte okolnosti za akých sa udalosť odohrala (kde/kedy/kto...) a príčiny (prečo/ako...). Prosíme jasne odlíšte fakty od predpokladu, pozorovania atď. (napríklad spozorovanie prejavov emocionálneho stavu dieťaťa alebo zranení).

Príloha č. 5: Informovaný súhlas

OSOBNÉ ÚDAJE A ÚDAJE PRE PRÍPAD NÚDZE

Meno a vek:

Telefónne číslo (mobil):

E-mail:

Zúčastňujete sa _____ (aktivita) dobrovoľne?

ÁNO NIE (prosím označte vašu odpoveď)

Chceli by sme, aby ste sa na tejto akcii cítili vítaní a pohodlne. Pomôže nám v tom, keď vyplníte nasledovný formulár:

Trpíte alergiami? Áno Nie	Ďalšie informácie:
Je nejaká oblasť, v ktorej by sme vám mohli pomôcť počas tejto akcie (ak máte nejaké telesné postihnutie/psychické ochorenie/problémy v komunikácii/nízke sebavedomie a i.)? Áno Nie	Ďalšie informácie:
Môžeme pomôcť niečím, čím vám umožníme plnohodnotne sa zapojiť do akcie? Áno Nie	Ďalšie informácie:
Beriete nejaké lieky, o ktorých by sme mali vedieť? Áno Nie	Ďalšie informácie:
Máte špeciálne požiadavky alebo potreby v stravovaní? Áno Nie	Ďalšie informácie:
Ak vám praktizovanie náboženstva prekáža zapojiť sa do nejakej aktivity alebo nejakým iným spôsobom znemožňuje zúčastniť sa, dajte nám o tom vedieť.	Ďalšie informácie:

V PRÍPADE NÚDZE

Kontaktné osoby pre prípad núdzového kontaktovania. Je dôležité, aby ste tento formulár vypísali dôkladne.

Osoba 1 Meno: Vzťah ku vám: Telefónne číslo (mobil):	Osoba 2 Meno: Vzťah ku vám: Telefónne číslo (mobil):
Súhlasíte, aby vám v prípade núdze bola poskytnutá pomoc (hospitalizácia, zubná ambulancia, resp. podanie anestézie?)	Ďalšie informácie:

Áno	Nie	
Súhlas:		Ak máte menej ako 18 rokov, prosíme rodiča alebo zákonného zástupcu, aby vyplnil formulár a svojím podpisom dal súhlas.
Podpis:		Dieťa/mladistvá osoba mladšia ako 18 rokov/zraniteľný dospelý:
Miesto:		- sa môže zúčastniť _____ (aktivita/udalosť/stretnutie a i.)
Dátum:		- sa môže zúčastniť na aktivite, ktorá bude zaznamenaná médiami _____ - bola informovaná o cieľoch danej akcie, slobodnom rozhodnutí zúčastniť sa a veku primeranej anonymite. - bola informovaná, že sa môže kedykoľvek rozhodnúť nepokračovať v aktivite bez akýchkoľvek dôsledkov - môže prijať v prípade núdze zdravotnú pomoc podanú odborníkom počas akcie
		Meno a priezvisko:
		Vzťah k dieťaťu/mladistvej osobe/zraniteľnému dospelému:
		Miesto:
		Dátum:
		Podpis:

INFORMOVANÝ SÚHLAS DIEŤAŤA S POUŽITÍM ÚDAJOV V MÉDIÁCH

CHCEME SA UISTIŤ, ŽE SÚHLASÍŠ S POUŽITÍM ÚDAJOV, FOTIEK A TVOJICH VYHLÁSENÍ V MÉDIÁCH Nadácia otvorenej spoločnosti a PR team v tomto čase propagujú _____ (aktivita/program a i.) . Tvoje fotky a/alebo vyjadrenia použijeme na ich zverejnenie. Týmto spôsobom oboznamujeme verejnosť s _____ (aktivita).

Súhlasíš:

- aby fotky, audio a video nahrávky, v ktorých sa objavíš, tvoj umelecký výtvar alebo vyjadrenie boli použité na našej webstránke, sociálnych médiách, letádoch, publikáciách alebo iných formách

verejnej prezentácie našej práce a práce iných organizácií, ktoré pomáhajú deťom, mladým ľuďom a dospelým?

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: Áno Nie

- aby sme nahrali tvoje vyjadrenia a použili ich pri propagácii našich programov, projektov a aktivít?

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: Áno Nie

- aby sme použili tvoje meno pri zdieľaní horeuvedeného obsahu (danej aktivity sa môžeš zúčastniť bez ohľadu na to, či súhlasíš s použitím svojho mena)?

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: Áno Nie

- aby ťa oslovili novinári a urobili s tebou rozhovor počas _____ (aktivita) a použili fotografie alebo video/audio nahrávky na ktorých sa objavíš (počas všetkých rozhovorov s médiami ťa bude sprevádzať dospelý, ktorý s tebou príde a zamestnanec OSF. Máš právo neodpovedať na otázky s ktorými nesúhlasíš, alebo sa k nim nechceš vyjadriť)?

Prosím, zakrúžkuj odpoveď: Áno Nie

Meno a priezvisko:

Podpis:

Miesto:

Dátum:

Príloha č. 6: Dôležité kontakty

Nadácia otvorenej spoločnosti

Baštová 5

811 03 Bratislava

Slovenská Republika

www.osf.sk

+421 2 5441 4730

osf@osf.sk

Koordinátor politiky ochrany detí

Peter Lenčo, peter.lenco@osf.sk, 0907 650 168

Správca nadácie

Fedor Blaščák, fedor.blascak@osf.sk, 0905 137 257

Menovaný člen správnej rady

Katarína Strýčková, katka.stryckova@gmail.com

Telefónna Linka detskej istoty: 116 111 (bezplatná, anonymná, nonstop pre celé Slovensko)

Internetová on-line poradňa IPčko: www.ipcko.sk (bezplatná, anonymná, nonstop pre celé Slovensko)

Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia páchaného na deťoch

Detstvo bez násilia - www.detstvobeznasilia.gov.sk

Internetová stránka pre vyhľadanie rôznych druhov pomoci podľa regiónov:

- Orgány sociálnoprávnej ochrany detí
- Centrá pre matky s deťmi
- Krízové centrá pre deti
- Poradenstvo - diagnostika - terapia

Záchranná a hasičská služba, polícia: 112

Záchranná služba: 150, 112

Polícia: 158, 112

Hasičská služba: 155, 112

Horská záchranná služba: 18 300